

Szerkesztőség és kiadó hivatal  
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur  
kereskedésével szemben.

### HIRDETNIÉNYEK,

Előzetési pénzek és a kiadás körüli pausz, a  
valamint a lap szelemi részét illető  
minden körülmények ide intézendők.

Hírdetetlen levelek csak ismert kizoktól  
fogadtattak el.

# DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.  
A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

### Előzetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán  
küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

### Hirdetési díj:

Ot-hasábsopetitor egyezeri beigtatásért 5kr  
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr  
Nyiltér 4 hasábsopetitorért 20 kr.  
Hirdetést vagy reklamot magában foglal  
ujdonság sora 50 krajószár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Szerda, Január 25.

18. szám.

## Az első igazi győzelem!

(T.) Nem lehet előre tudni, hogy mi  
használ. A szabadelvű párt nagyon szí-  
vesen elengedte volna a lefolyt pénzügyi  
vitát, hanem az ellenzék nem akarta el-  
engedni a kormány megszekerítését és  
előállt az ő tetszés szerint csoportosított  
számtételeivel és tetszés szerint felemelt  
deficitével, mint mindenkor: bizván a  
maga szónoki erejében és az ellenfél üt-  
geinek hallgatóságában, s az ellenzékre  
nézve ama arany időkben, mikor Ernusz,  
Pulszky, Szilágyi, Horváth Boldizsár és  
Lajos, Lukács és még több jeles szónok  
az ő malmára hajtotta a vizet, és mikor  
a kormányt nem igen védelmezte más,  
mint Hegedüs Sándor és maga Tisza Kál-  
mán. Ilyenkor aztán nagy demonstráció-  
val rontottak elő az ellenzék ütegei, és  
a kormány, a többség sánczai mögé vo-  
nolva összevéve két ágyuszóval felelge-  
tett. Szerencséje Tiszának, hogy rende-  
sen jól cselezett és hogy a többség vé-  
fala jól össze volt eresztve s nem enge-  
dett. Bizony bizony, nem egyszer látszott  
kétségbeesettnek a harc, melyet az ellen-  
zék indíánus tábor rohanásaival szemben,  
ez a sarokba szorított két három fehér  
elkövetett, s Coopernek „utolsó mohiká-  
nait” képzelve magunk elé, mi újságírók  
nem tehetünk egyebet, minthogy szolgál-  
tattuk nekik a papiros fojtásokat. Szava-  
tattal győztünk mindig, de szóval nem,  
s ha bár a megszavazott költségvetéssel  
megint csak elvontunk egy esztendeig,  
mi türes-tagadás, de olyan érzelmekkel  
voltunk eltelve, mintha jól elverték volna  
bennünket.

Csak a reménység tartott mert az  
volt bennünk elég, és az a tudat: hogy  
az ellenzéknek, ha még egyszer annyit  
beszél is, de nincs igaza. Ismertük a Ti-  
sza Kálmán hazafiaságát, páratlan tiszta  
látását és tiszta kezét, s meg voltunk

róla győződve, hogy ha a ködeloszlását  
begyőzzük várni, megfogja ismerni a nem-  
zet is. Mert csak a köd, meg a por volt  
nagy, amit a szabadelvű pártból kilépett  
száz elégedetlen kezdett terjeszteni s a  
az orosz-török háboru, meg „Bosznia”  
vert fel. Mert nem minden ember politi-  
kus ám, hanem szó után megy a legtöbb.  
Szóval meg győzték. Újságírással meg-  
csinálták. Ugy terem az újság az olyan  
lázás időben, mint a gomba, s mert leg-  
többnyire csak üzlet, hát a bizony nem  
csinál abból lelkiismeretet, hogy a feliz-  
gatott szenvedély hol lyukad ki, hanem  
hogy milyen hanggal lehet nagy elterje-  
désre szert tenni. Azzal, hogy a vezeté-  
re szorult közönséget jó utra vigye, egy  
ilyen üzérnap nem fogja magát farsztani,  
hanem hogy minél nagyobb izgalmat esi-  
náljon és minél jobban, keljen azzal igen.  
Hát így történt, hogy a rettenetesen fel-  
vert portól csak kevesen láthattak tisztán  
s hang után mentek, de bizonyos volt,  
hogy amint a por leszáll a tisztánlátás  
is bekövetkezik.

És talán talán itt volnánk? Én leg-  
alább úgy érzem, hogy a most lefolyt  
vita alatt nem mi lettünk megverve. Sőt  
nagyon komikusnak találtam az ellenzék  
szónokok ama riadalmát, mely a megfor-  
dult harci szerencse következtében érte  
el őket, hogy: „Nini! Hiszen ez offenzíva.  
Ezek nem védekeznek, hanem támadnak?”  
Kérem kérem! — kiáltá egyik másik  
ellenzék szónok: Önök tévednek! Mi  
vagyunk az ellenzék és nekünk dukál,  
hogy önöket verjük. A hátukat kérnök  
és nem a szónoklatukat, mert nem fog  
megegyezni az eddig divott magyar par-  
lamentni szokással, hogy „balra át”-ot for-  
ditsunk, mikor a „jobbra át”-hoz vagyunk  
szokva.

Ez az első országgyűlés 1867 sőt  
talán I. Ferdinánd óta, hogy az ellenzék

bzt kezdi észre venni: O ellene fordult  
az ország rudja. Egy tizenhárom éves  
Tisza ciklus kellett hozzá, hogy megér-  
tesse a helyzet fordulását, s hogy a 67  
utáni kormány nem a 47 előtti kormány,  
s hogy a gravamenen kívül egyéb ha-  
zafiság is van a világon Csak most lát-  
tom az első parlamenti döntvényt arra  
nézve, hogy a hazafiságot az ellenzék-  
kedéssel azonosított régi fogalom köde  
oszlani kezd s hogy a mai kormány és  
a régi, bécsi kormány közötti különbség  
tisztázása bekövetkezett. Ez volt az első  
igazi diadal, melyet a többség nemcsak  
szavazataival, de szónoklataival is, tehát  
erkölcsileg is aratott, s mely az ellenzék-  
kedésnek eddig mutatkozott előnyét  
értékére szállította. Mától kezdve könnyebb  
lesz kormánypártinak lenni, mert a haza-  
fiatlanság ama árnyékát, melyet az ellen-  
zék a kormánypártiság mögé állított, az  
erkölcsi diadalnak felkelt napja elosz-  
latta! . . .

A szabadelvű párt iakomája tegnap előtt  
este hat órakor volt a Hungaria dísztermé-  
ben. A három szárnyu nagy asztaloknál más-  
fél száz vendég ült. Az asztalfőn Vízolyi  
Gusztáv, mint a pártkör elnöke, mellette Ti-  
sza Kálmán kormányelnök (kit megjelenése-  
kor lelkesen éljenztek), és Péchy Tamás ház-  
elnök. A miniszterek közül b. Bedekovich,  
Baross Gábor, b. Fejérváry és Fabinyi voltak  
jelen. A többiek mind képviselők voltak, ne-  
hány előkelő miniszteri hivatalnokon kívül;  
valamennyien fekete frakkban, — fehér  
nyakkendősen. Pompás volt a menu, jók a bo-  
rok s vidám a hangulat. Noha a bonatyák dé-  
lig is eléggé kibeszélhetik magokat, a pezsgő  
nél mégis nagyban megerezt a toasztok ára-  
data. Vízolyi Gusztáv mondta az első pohár  
köszöntőt a királyra és családjára, mint állva  
hallgattak végig s lelkesen éljenztek meg. Láng  
L. röviden, de sokat mondólag toasztozott: éljen  
Tisza Kálmán! volt nagy éljenzaj. Horváth  
Gyula komoly pathoszal beszélt, a pártkör  
elnökét éltetve. Jókai Mór vidám toasztban  
a Ház „örög apójá” t, Péchy Tamást kö-  
szönté föl. Gróf Teleki József a fiatalok ne-

vében üritett poharat a miniszterekért. Flu-  
eger Károly, e jó magyar-szász toasztjának  
vége az volt: „éljen a haza!” Péchy Tamás  
pedig, ki előre bocsátá, hogy mint régi  
elnök jól tudja, hogy bizonyos hangulat  
közepett nem tanácsos a hosszú beszéd, rö-  
viden éltette a szabadelvű pártot, mely a  
budgetvitában is kitünően megállta helyét.  
Tisza Kálmán is beszélt, kijelentve, hogy  
a fehér asztalnál szívesen mellőzi a párt poli-  
tikát, s azt kívánta az ország érdekében, hogy  
legyen mindig olyan párt, mely készséggel  
eltérje a kisebb rosszat a nagyobbak elhá-  
rításáért; legyen mindig ellenzék, de ne olyan,  
mely félrevezetéssel akarjon boldogulni, a  
nemzet pedig ismerje föl a helyes eszmét  
s e szerint csináljon a többségből  
bár kisebbséget, vagy a kisebbségből  
többséget, de mindig a jó eszmét jutassa dia-  
dalra! E toaszt után megerezt a nézene is,  
a Balogh Károlyé. Megsúgták neki, hogy a  
kormányelnök kedves nótája a „Vékony deszka  
kerítés”, rögtön ezt huzta rá, felvonulva  
az asztalfőhöz. A kormányelnök oly jó ked-  
vel hallgatta ezt, hogy utána újra felszólt  
elmondva: szereti a népenzt, mert magyar  
a természete s mert kedves emlékei vannak  
hozza köte. — Valaha Debreczenben a Bo-  
ka Károly zenéje mellől mentek a gyű-  
lésre, midőn a pátens ellen küzködtek, s jól  
esett hallania a „Vékony deszka kerítés” t,  
mely az ő kedves völegény dala volt, kíván-  
ja a nőtelen képviselőknek, hogy válasszanak  
ők is magoknak menyasszonyt és völegény-  
dalt s arra majd agg korokban is olyan öröm-  
mel gondoljanak, mint ő a magára! Zajos  
éljen követte a toasztot, s aztán kezdett rit-  
kulni a nagy társaság. A legkitartóbb mi-  
niszter b. Fejérváry volt, kit az asztal végén  
körbe vett és zenező mellett éltetett a fi-  
atalabb képviselők vig társasága.

## Országgyűlés.

Budapest, január 24.

A képviselőház, mai ülésében befejezte  
a költségvetési általános vitát, melynek vé-  
getével névszerinti szavazás következett. A  
szavazást megelőzőleg Hefli beszélt még hosz-  
szasan, védve határozati javaslatát és véde-  
kezve a kormánypárti támadások ellenében.  
Többekkel polemizálva, Meltzillel szemben

Oláországnban s vezesse a gazdaságot, míg más  
valakit nem találak helyére, Ármin pedig jöjjön  
haza. Így már haza jöhet.

Közölte aztán tervét Csongrády Gyuri Esz-  
terrel is. Eszternek természetesen semmi ellen-  
vetése sem volt ellene, hiszen ily módon Ármin  
visszajő; de mégis nem tudta szegény Eszter,  
ohajtja-e Ármin vissza érkezését vagy sem? Ha  
elhídegült szízzel tér vissza, ha nem önszántából  
jő, talán jobb volna vissza se jönie.

Aggódva bocsátotta el Eszter a fiatal em-  
bert. Nem tudta, jól cselekszik-e; de miután  
szíve ohajtotta férje visszatértét, könnyen rá-  
hagyta magát beszéltetni Csongrády Gyuritól, ki  
minden módon rajta volt, hogy ha már kigondolt  
valami tervet, — a mi rendkívül ritkán esett meg  
rajta, hát hajtsák is végre azt. Nem akarta,  
hogy hiába gondolkodott légyen.

Molnár Imre kész volt mindenre. Ha azt  
mondták volna neki, hogy utazzék Szibériába,  
vagy Délafrikába, vagy a világ akármily távoleső,  
vad, kietlen országába, urnője kedvéért szívesen  
megette volna azt. Kész lett volna beugorni a  
tűzbe, ha azt mondják neki, hogy ezzel Eszter-  
nek valamit használhat, vagy Eszternek úgy  
tetszik.

(Folyt. köv.)

## Budapesti levelek.

I.

Tisztelt Publikum!

Engedd meg, hogy levelezésbe bocsát-  
kozzam veled a nélkül, hogy erre felhatal-  
maztal volna. Tudom, hogy nem felelsz leve-  
leimre, legfeljebb megteszed rá azokat a hol  
kedves, hol bosszantó, hol szellemes, hol . . .  
még szellemesebb észrevételeidet, a melyeket  
a publikum általában pazarul osztoogat min-  
denkinek, a kitől olvas. De ez nekem elég;  
legalább mutatja, hogy elolvastad, a mit ir-  
tam, és csak azon igyekszem, hogy unalmas  
dolgotok ne irjak.

Először is bemutatnom nekéd egy jó is-  
merősömet, a kivel, ha Pestre jössz, utcán,

## A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

### A bojár leánya.

Regény.

Irta: Vértesi Arnold.

(Folytatás.)

Pali mellette állt s komoran vont a össze  
möldökeit.

— Mit ir papa?  
— Jól mulat s reméli, hogy mi is jól mu-  
latunk, — szól elkeseredve Eszter. — Olvasd,  
itt a levél.

A gyermek csendesen átvette a levelet,  
egyetlen szó megjegyzés nélkül végig olvasta,  
aztán letette az asztalra.

A sokáig elfolytott fájdalom hevesen kitört  
Eszternél.

Édes fiam! — szólott zokogva, — édes ked-  
ves fiam, atyád jól mulat!

— Ne sirj, anyám, — szólott a fiu komo-  
ran. — Minket nem nevez többé fiának; miért  
sirsz?

E naptól fogva nagyon is észrevehetőleg  
kezdezt sajjadni, hervadni Eszter.

A tavasz nem hozott számára felüdülést.  
A mint a lanyba időben megtehetné órák hosz-  
záig oda lent időzött a kertben. Egyedül ment  
mindig, magányosan. Pali néha vele akart menni;  
nem fogadta el kíséretét.

A fák rügyei még alig bujtak ki, a fű  
zöld volt, de a galyak jóformán kopaszok, csak  
egy két korábban hajló fán voltak már apró  
világoszöld levélkék. A kikelet szépségében  
gyönyörködni még nem igen lehetett; de fát,  
zöld bokrot és éledő természetet mind közönyös  
szemmel nézte Eszter, ő csak szülői sírját láto-  
gatta, klk ott feküdtek, domboru hant alatt, a  
kert végében.

Gyakran találta ott Pali anyját térdelve s  
szelid szemeit mereven függesztve a távolba. A  
februári, márcziusi hús szél átjárta egész testét;  
Eszter maga nem is látszott azt észre venni,  
mintha nem is hatna rá a külső levegő.

Pali nem zavarta anyját. Csak ha nagyon  
hideg volt, ment hozzá, s egy meleg gyapju  
kendőt borítva nyaka körül, megfogta kezét.

— Menjünk be, édes anyám.  
Eszter olyankor engedelmeskedett a gyer-  
meknek s hagyta magát vezetni.

Csendes, nyugodt hangon felelt férjének le-  
velére, panaszokkal nem terhelte még most sem.  
Miután a levélre nem érkezett férjétől válasz,  
nem irt többet.

De Csongrády Gyuri nem bírta elviselni  
szívén, hogy lássa a jó Esztert napról-napra her-  
vadni s ámbár haragudott Árminra, hogy másfél  
hónap óta nem válaszolt levelére, mégis részánta  
magát, hogy újra ír neki. Hiszen a dolgot nem  
lehet így hagyni.

Levelének aztán lett is annyi eredménye,  
hogy legalább válaszolt rá Fehér Ármin. Ismét  
csak a régi nóta, a régi kifogások. Nem jöhet  
haza, mert az oláországi jószágot nem hagy-  
hatja abba s mines itt egy hű és okos embere,  
a kire bízhatná. Mihelyt elvégezte dolgait s any-  
nyira rendbe szedett mindent, hogy eltávozhaj,  
nem tudja, hanem reméli, hogy nem sokára. Ad-  
dig várjanak türelmesen s ne keserítsék meg az  
ő életét panaszokdásokkal.

— Mintha nem ő keserítné meg a mi éle-  
tünket! — szólott Csongrády Gyuri bosszusan.

Hanem jó becsületes optimista lévén, sem  
a bosszuság, sem a busulás kinem fogott rajta  
s állandóan le nem telepedhetett szívében. Majd  
elígazítottuk mindent, gondolta magában, majd  
megumja Ármin az oláhokot majd haza jő s az-  
zal vége a busulásnak.

Nem szokta meg a csendes kis faluban a  
rettenetes eseményeket; életében nem történt  
vele semmi rendkívüli s fogalma sem volt a rend-  
kívüli dolgokról, melyeket csak regényekből is-  
mert. A bekés akáczfák alatt csendes nyugodt  
lelkiismerettel olvasta a modern regények bor-  
zasztóságait, a törtszivek, öngyilkosságok és  
gyilkosságok történetét.

Ez volt rendes foglalkozása. Hanem soha  
esze ágában sem volt, hogy mindezen rettenetes-

azt jegyzé meg — s ezzel általános helyes-  
lást kellett — hogy zász kérdés nincs. Mi-  
után még Schwarz Gyulát is apostrophálta,  
ez utóbbi személyes kérdésben tüzetesen nyi-  
latkozott eddigi politikai pályafutásáról.

Most Tiszta Kálmán állt fel és tar-  
tott egy tüzetes polemikus beszédet, mely a  
többes soraiban gyakori zajos tetszést ara-  
tott. Először is pártváltásokról szolt  
esőpösen — francia parlamenti viszonyokat  
érintve. Majd Apponyit, ki a helyi érdekek  
való corteskedéséről beszélt volt, emlékeztet-  
te a jászberényi törvényszék érdekében kifejtett  
s a magyar parlament történetében példátla-  
nul álló tevékenységére. Fölötte érdekes nyilat-  
kozata volt a miniszterelnöknek az is, melyben  
elmondta, hogy midőn egyes fontos törvény-  
javaslatok igen csekély többséggel mentek ke-  
resztül, criticus pillanatokban mint jöttek  
hozzá „bizonyos töredékek” alkudozni, de  
ajánlataikat szónok visszautasította. Pénzügyi  
fejtegetéseiben még Horánszky tevéde-  
ségeit mutatta ki — s most következett a név-  
szerinti szavazás, melynek ered-  
ménye az, hogy 450 képviselő közül a költ-  
ségvetés elfogadása mellett 215, ellen-  
ben 113 képviselő szavazott (121 képviselő távol  
volt) s így a folyó évi államköltségvetés álta-  
lánoságban 102 szót ö b b s é g g e l fogad-  
tatott el részletes tárgyalás alapjául.

Következett az új fegyverekkel való 7  
napi gyakorlattól szóló törvényjavaslat, me-  
lyet Münich Aurél előadott indokolt. Szoltak  
utána a szélsőbalról Czierer, a ki közjogi ki-  
fogásokat hozott fel a törvényjavaslat ellen, és  
a mérsékelt ellenzék sorából gr. Pongrácz  
Károly, ki meleg és elismerő szavakban nyi-  
latkozott a hadsereg- és honvédségről.

## Gyermek menhelyeket Deb- reczennek!

A gyermekmenhelyek is azon számos  
intézmények közé tartoznak, melyekre Deb-  
reczenben részint az anyagi, részint a  
szellemi fejlődés végett nagy szükség van;  
melyeknek minél előbb való létesítését részint  
a kényelem és szépítészet, részint a különböző  
keresetmódok előállítása vagy könnyebbítése,  
részint a szellemi élet fejlesztése, részint a  
közegészség ügy javítása s részint a huma-  
nizmus követeli.

A gyermek menhelyek egymagukban  
véve is emez elsorolt érdekek közül többnek  
szolgálatára hivatnak.

S az a dicséretes tevékenység, melylyel  
a helyi hatóságok, főként a városi tanács, és  
a társadalom vezérelelei körében lépten-nyo-  
mon találkozhatunk, a megvalósításra kitűzött  
tervek közé felölelte a gyermek menhelyek föl-  
állítását is.

A kezdeményezés érdeme a mi derék  
főkapitányunk Boeczó S. után a városi ta-  
nácsé, mely az előleges intézkedések megté-  
telére a törvényhatósági bizottságtól már  
korábban, fólhatalmazást is kért.

Erre nézve az előmunkálatok meg is  
indultak. Boeczó Sámuel r. főkapitány,  
a tanácshoz benyújtott jelentésében hatható-

san ajánlja, néhány gyermek menhelynek fel-  
állítását a szegényebb munkásosztály által  
lakott külvárosokon, a melyeknek: Czegléd,  
Péterfia-, Csapó és Hatvanutcai külvárosok.

E gyermek menhelyek szervezete, be-  
rendezése, s célja is különbözik a kisd-  
dóvadtól. — Még ez utóbbiak a g y e r -  
m e k e k r e való felügyelet mellett,  
azoknak szellemi képzésére fektetik a főszűt,  
mintegy előkészítik az elemi iskolára, addig  
a gyermekmenhelyek alig tűznek ki maguk  
elé más célt és feladatot, minthogy a beadott  
apró nemzedékre, míg az apa, az anya, akár  
otthon, akár másutt munkával van elfoglalva,  
ügyeljenek.

E gyermek menhelyek létesítésére, fen-  
tartására, czélszerűsége nézve igen alkalm-  
mas mintául szolgálhat a m. t. ur. gyermek  
menhelyek; melyekről a repőfőkapitány ur  
figyelemre méltó és meglepő ismertetést ka-  
pott az ottani polgármestertől.

A t. ur. első gyermek menhelyek 1886 ban  
jöttek létre; s az első költségeket tisz-  
tán társadalmi uton szerezték be. Nemes-  
szivű, buzgó urhölgyek házkénti gyűj-  
tést rendeztek; az ifjúság pedig tánc  
mulatságot rendezett. Így összehoztak 700  
frtot, s ebből lehetővé vált 1886. nyarán a  
város különböző pontjain 3 menhelyet nyitni  
meg. A tavaszi, nyári és őszi hónapokra, mi-  
kor a munka idő tart, 50—60 frtért három  
házat udvarral béreltek ki s a gyermekek fel-  
ügyeletét 1—1 dajkára bízták, kik a központi  
kisdóvónótól, két hónapi oktatást nyertek.  
A dajkák havi fizetése 14—16 frt volt.

Hogy pedig a szegényebb szülőket annál  
biztosabban rábírák e menhelyek használa-  
tára, ezt teljesen ingyenesé tették. Az első  
nyáron egyik-egyik menhelyre 50—60 gyer-  
mek járt, csaknem kizárólag munkás csalá-  
doké.

Az intézmény olyan gyors népszerűsége  
emelkedett, hogy a múlt év tavaszán három  
új menhelyt kellett megnyitni s még így is  
160—190 gyermek jutott egyre, pedig már  
akkor 10 kr. felügyeleti díjat szedtek. Ez  
évre már a városi költségvetésbe is fölvettek  
500 frtot.

A menhelyek felszerelése és berendezése  
is egyszerű és olcsó volt. Néhány apró desz-  
kapad; viztartó edények; s 3—4 szalmazsák,  
az elálmósodó gyermekeknek és az udvar fel-  
homokolása.

Ennyiből állott az egész, és egy men-  
helynél 50—60 frtba került. Az országos  
kisdóvó egyesület pedig, a kisdóvósával lel-  
kes barátja P. Szathmáry Károly közbenjá-  
rása folytán, játékszereket küldött, melyek  
alkalmasak a gyermekek szellemi képességeit  
fejlesztteni.

Ime a mezőturi példa! Hogy Deb-  
reczenben is nagy talán, még nagyobb szükség  
nem volna — mint M. Turon ily gyermek

menhelyekre, azt senki kétségbe nem vonhatja  
Főként külvárosaink hány, meg hány száz  
gyermek marad, főként a nyári hónapokban.  
de meg télen is felügyelet nélkül, talán egye-  
dül, bezárt szobában, vagy kint hagyva sza-  
badon?

„Majd eljártok a kapuban, az utcán, a  
többször.”

Milyen könnyelmű mondas, milyen elszor-  
morító, következményeiben mennyire veszélyes  
gondolkozás.

Ebben rejlik oka a gyermekhalandóság  
ijesztő nagy számának; ebben, annak a leverő  
tapasztalatnak, hogy a város lakosságának  
zömét képező kálvinista lakosság halálzási  
arány száma a lehető legkedvezőtlenebb.

A külvárosok, munkás családjainál hét-  
ről-hétől, hónapról hónapra nemcsak a férj  
van naphosszat távol, mint kömives, ács vagy  
más munkával foglalkozó, hanem a nő is —  
az anya — ki legtöbb esetben, mint kufár  
áru a piacokon.

Azokhoz a foglalkozásukhoz, melyek Deb-  
reczenben a feleséget is elvonják hazulról,  
ez év folyamán járult még egy, —  
a dohánygyártás, mely rövid időmulva sok  
száz szegény nőnek fog állandó, biztos ke-  
nyérkeresetet nyújtani.

A rendőr főkapitány ur jelentésében, —  
mint máj említettük — már e tél folyamát  
hozza javaslatba, mint oly időt, melyben le-  
kell rakni az alapot a gyermekmenhelyekre.  
Tényezül erre a városi hatóságon kívül, a tár-  
sadalom is meg nevesi s fel szóllittatni ja-  
vasolja; a társadalom alkotó elemeit: a fele-  
kezteket, a jótékony egyleteket, a pénzinté-  
zeteket és magánosokat.

Ez az idő az, midőn a bankok, s rész-  
vényekre alapult üzletvállalatok közgyűlés  
elő terjesztik az évi mérleget s az illető igaz-  
gatóságok a nyereségből jótékonycélokra  
megszavaztatnak bizonyos össze-  
geket. A tisztelt pénzügyi i g a z g a t ó s á g o k n a k f i g y e l m é b e  
melegén ajánljuk a felállítandó  
gyermek menhelyek ügyét is,  
melyet immár a városi tanács is, kiváló gon-  
doskodásának tárgyává tett s így létesülésök  
bizton reményelhető. (Z—y.)

## Napi hírek.

— Számonkérőszék. Gr. Dégenfeld József  
főispán ur elnöke alatt a számonkérőszék  
a városnál e hó 29-dikén, a vármegyénél pedig  
február 1-én fog meg tartatni. Mindkét helyen  
az 1887. júl. 1-től decz. 31-ig terjedő tevé-  
kenységi kimutatással kell a tisztikarnak be-  
számolni.

— Felolvasó estély. A kereskedő ifjak  
önképző egyesületében holnap csütörtökön  
este Dr. Számuel Sámuel, kereskedelmi  
akadémiai tanár tart felolvasást „A világ ke-  
reskedelemei korunkban” czimű dolgozatából.  
Az estélyre egyesületi tagok vendégei is szí-  
vesen láttatnak. Felolvasás kezdete 8 $\frac{1}{2}$  órakor.

— Felülfizetések. A szabadelvű párt f.  
hó 21-én rendezett bálya alkalmával követ-  
kező felülfizetések történtek: Steinfeld Antal  
ur 5 frt, Tenkey Imre 1 frt, Kiss Jánosné  
urnő 1 frt, Lengyel Imre ur 2 frt, Orosz  
István ur 1 frt, Jóna Sámuel ur 1 frt, Novák  
Imre ur 1 frt, Trázy András ur 1 frt, Tas-  
nády István ur 1 frt, Szentessy János ur 1  
frt, Jámber János ur 1 frt, Kuczik István ur  
1 frt, Czegléd András ur 1 frt, Szalay Ist-  
ván ur 1 frt, Leskó Ferencz ur 1 frt, Hor-  
váth István ur 5 frt, Kaufmann Ignác ur 1  
frt, Varga Lajos ur 1 frt, Liptay Miklós ur  
2 frt, Nagy Lajos ur 1 frt, F. I. ur 4 frt,  
Szabó Sándor ur 1 frt, Boeczó Sámuel ur 2  
frt, Nemes Kálmán ur 1 frt, Géressy Kálmán  
ur 1 frt, Fazekas Sándor ur 1 frt, Rázó  
Gyula ur 1 frt, Simonffy Imre ur 5 frt, Dr.  
Kardos Sámuel ur 1 frt, Csürködy Sándor ur  
1 frt, Buzás Pál ur 4 frt, Szepessy Gusztáv  
ur 1 frt, Gr. Dégenfeld Lajos ur 9 frt N. N.  
ur 10 frt, fogadják adakozók a rendező bi-  
zottság részéről hálás köszönetünket. Deb-  
reczen 1888. jan 25-én, Báltigh Géza pénztáros  
Pásztor János ellenőr.

— Halálozás. A széles körű rokonsággal  
s Debreczenben is nagy ismeretességgel bíró  
téesói Móricz családot veszteség sújtotta;  
egyik legidősebb tagja téesói M ó r i c z A n t a l  
a volt országgyűlési képviselő, Móricz Pál  
testvér bátyja elhunyt N. Károlyban. Halá-  
láról következő gyászjelentést kaptuk: Móricz  
Vince s neje Lonovics Karolin, gyermekeik:  
Ernő, Géza, Jolán és István; Móricz Erzsé-  
bet s férje Péchy Kálmán, gyermekeik: Tibor,  
Péter, Katalin, Mártha; István, Paula és  
Ilonka; Móricz Iika s férje Serly Gusztáv és  
Móricz Tullia, továbbá testvérei: Móricz Ká-  
roly, Móricz Pál és Móricz Lajos nejeikkel  
és gyermekeikkel fájdalommal telt szívvel  
tudatják, hogy maguk, mint számos rokonság  
nevében is a szeretett apa, nagyapa, testvér,  
após illetve rokonnak téesói MÓRICZ ANTAL  
1848/49 iki országgyűlési képviselőnek életé-  
nek 70 ik évében, folyó évi január hó 24 én  
éjjeli 1 órakor váratlanul bekövetkezett hal-  
lálát. A megboldogultnak hilt tetemei folyó  
évi január hó 25-én délután 3 órakor fognak  
a ref. egyház szertartásai szerint a helybeli  
sirkertbe öröknyugalomra tetetni. Nagy Ká-  
roly, 1888. január 24, Áldás és béke lengjen  
hamvai felett!

— Farsang a vidéken. Búd-Szt. Mi-  
hályon az ottani önkéntes tüzöltő egy-  
let és a dalárda dalestélylyel egybekötött  
táncvizigalmat rendeznek saját pénztáruk ja-  
rára febr. 4 dikén, Pethe Bálint vendéglőjé-  
ben. A rendezőség élén Werner Miksa tüz-  
öltő egyleti tőparancsnok és Kalmár Péter a  
dalárda elnöke áll. Ugyanott febr. 11-dikén pe-  
dig a tüzöltő egylet külön maga tart zárt-  
körű bált a casinó nagytermében, saját pénz-  
tára javára. Belépti díj: személyjegy 1 frt.  
családjegy 2 frt. Etelekről, italokról és vi-  
déli vendégek fogatainak elhelyezéséről gon-  
doskodva leend. — D e r e s k e n a tüzöltő  
egylet a múlt vasárnap tartotta meg idei  
báliját, mely igen szépen sikerült.

— Az első lépés. Azok az elhallgatott  
mindennapi hírek, melyek keserű érzést kel-  
tenének az olvasók szívében, szomoró bizony-  
ságot temének arról, hogy a corruptió mily  
mértékben szedi naponként áldozatait, hogy  
mennyien vannak, kik még ifjan, gyermekko-  
rúkból alig lépve ki, sietnek megfontolatla-  
nul megkóstolni azt a világot, melyre még

kávéházban, szalonban, bálban, színházban  
stb. szóval mindenütt, hol ember emberrel  
összejön, találkozik; mindenütt eléd kerül,  
mindenütt látod vidám, mosolygó arcát, a  
mint udvariasan, de mégis egy kis rátartással-  
gal köszön, s elsielt melletted, hogy elfogjon  
egy méltóságos ura-bátyját, vagy egy gazdag  
partit . . . Vagy esetleg egy csinos kis  
czukrásleánykát, a ki maga is épen olyan,  
mint egy ennyivaló kis czukorbaba,  
Neve nincs; mert hol Pistának, hol Ni-  
kinek, hol Pepinek hívják, a hogy épen jó.  
Csinos fiú; magas sugár termetű; karsu  
testén egy áll hosszú sötétkék télikabátja,  
mintha ráöntötték volna. Nem épen Herkules,  
de nem is csenevész; sőt meglátszik rajta,  
kivált könnyed, biztos hajlékony mozdulatain,  
hogy tud és szokott is táncolni, vivni, tor-  
nászni, korcsolyázni. Arca sem nem szép, sem  
nem csunya, arca színe halvány is, piros is;  
és szemében az a sajtáságos gyöngy színű  
fény azt mutatja, hogy sokat éjszakázik, de  
nem iróasztal és könyvek mellett. Arczife-  
jezése derült, vidám és inkább kifejezéstelen  
mint szellemes. Czylindere olyan, mintha —  
na nem mondom, mindig új volna — de le-  
galább is, mintha épen most vasalták volna  
ki. Nyakkendőttje, ha nem is gyémánt; de  
bizonyan valódí „magazin français”-beli ere-  
detű utazót, nem pedig holmi festett üveg.  
Czipőjéről, keztüjéről, pálcájáról nem szó-  
lok; legfeljebb annyit, hogy ha czipője sarka  
hátra le nincs járva kissé, vagy keztüjéről  
nem hiányzik egy gomb s pálcájának fog-  
gantyuja nem jár ki a nyeléből, akkor azok  
mind kifogástalanok.

Ilyen ő az utcán.  
És otthon! Otthon semmilyen, mert ha  
otthon van, akkor rendszeren alszik. Lefekvő-  
ben rendszeren jókedvű, felkelőben pedig — 8  
és 12 óra között — mindig kegyetlen rossz-  
kedvű. Ilyenkor mindig szakít, tör, üt, vág,  
csapkod, hogy közelében sem jó lenni. Ha-  
nem mikor már-már készen van öltözké-  
vel, gondosan megfésülködött, nyakkendőjét mü-  
értőleg felkötötte, körmeit vigyázva körül-

vágta és megreszelte zsebkése kis reszelőjé-  
vel; mikor fűtőorszage felölti téli kabátját s  
hóna alá csapja orangután-féjű séta botját,  
indul a Fiuméba reggelizni; akkor már ked-  
ves gyerek; csak úgy mosolyog arcáról a  
gondtalan hiábavalóság és vidám könnyel-  
műség.

— Muki, jön már az a Pesti Hírlap?!  
Szép, magoknál még lapot sem lehet kapni  
vagy itt van; na jó, jó . . . Ki volt itt az  
este? . . . Micsoda, a Bandik voltak itt? Uj-  
de sajnálom; nem jöhettek el; a báróknál  
voltam tea estélyen; egy kis tánc is volt.  
Tudja a kis Kata baroneszt most vezetik be  
a nagy viládba; szükséges van ránk, tánczo-  
sokra. Meglehetősen mulattunk . . . csak a  
pezső, az gyenge volt. Nem tudja, honnan  
vitetik? Gyanakszom, hogy magyar volt . . .  
Hja ja . . . maholnap az ilyen asztaloknál  
sem kap az ember valódí francia pezsőt . . .  
Te kis csacsi, teszed le a lapomat, mindjárt  
a körmödre ütök.

Ez az utolsó enyelgő megszólítás az  
apró Bélának szolt, ki a lapokat osztogatja  
a vendégeknek, és a ki merészkedett tréfálóz-  
ni, mintha elakarna csenni a nagyságos ur-  
tól a lapot.

Míg az „egy észese jobban fehéret bór-  
rel” felszűrésűli, azalatt épen végére jár 3—4  
lappnak, s magába szedve minden újdonságot,  
hírt, pletykát, úgy gondolja, hogy megreg-  
gelizett. Reggeli után, ha ugyan van még  
idő rá, felmegy a hivatalba, mely rendszerint  
minisztérium, de gyakran bírósági bureau  
vagy éppen ügyvédi iroda is lehet. Ha pedig  
már késő, akkor végig járja a korona herceg  
és Váci utcákat, közsöngtet jobbra balra,  
hol lekapva földig fényes czylinderét, hol  
csak hetykén megbillentve azt. Karonesipi  
valamelyik pajtását s hangosan kiabálja a fi-  
lébe, ki volt tegnap este báró Szentendreyék-  
nél. S ha épen találja Berta vagy Mili nagy-  
sámat, elkíséri őket ebbe vagy abba a boltha;  
elkéri tőlük erre vagy arra a bála ezt vagy  
azt a táncot, megígéri, hogy befogja neki mu-

tatni a Keresztváry grófot, a ki neki puszi-  
pajtása.

Végre ebédel, mint más; de nem úgy  
mint más. Egyszer egy héten a Szilvayban  
s máskor itt vagy ott; én nem tudom hogy  
hol. Hanem a Szilvayban találkozik Feri  
vagy Pali bátyjával, a kinek elmondja, hogy  
tegnap mily sületlen nyáron sültet adtak  
elője a Vadászkiirtben, s hogy csak a Hun-  
gáriában tud igazán józúien enni.

Délután elmegy egy pikolóra s egy par-  
tie karambolra, mely rendszeren 6—7 óráig  
szokott tartani; a mikor vagy felnéz a clubba  
vagy el megy ebbe vagy abba a színházba,  
ha csak egyik vagy másik jour fix-re nem  
siet, mert ezeket el nem engedné semmiért.

Ó ezek a jour fix ek! Az élénk, fesztelen  
csevegésnek, szellemeskedő, ingerkedő tréfál-  
kozásnak e kedves perezeit úgy szereti a  
pesti, mint bizonyos nénikék a délutáni ká-  
vé. Ó is el megy mindig, a hova csak elme-  
het s elmondja a háziasszonynak, mily pom-  
pás színben van és mily remek az új egypt-  
tomi vázája, melyet én nem tudom ki hozott  
neki és honnan ajándékba s egyszerűsmin a  
következő pillanatban biztosítja valamelyik  
szomszédnőjét, hogy a háziasszony ma feltü-  
nően roskedvű s nagyon rosszul is néz ki; ő  
ugyan hallott valamit, hogy a férjével, az  
osztály tanácsos ural összejördültek egy  
kicsit mert . . . de kitudná azt mi ok  
miatt . . . s ő a világrét sem akar plety-  
kát terjeszteni . . . különben az az  
egyptomi váza is igen közönséges cserépmun-  
ka; itt készült az valamelyik műfizekaszál;  
ő ismeri; szakértő az effélékben. Elmondja e  
vagy ama kritikumnak, hogy a legutóbbi pre-  
miére nem ért semmit s hogy a mit a kriti-  
kus ur oly találóan megrótt és lerántott, az  
a rész neki is annyira nem tetszett, hogy  
majd ott hagyta az előadást; és e mellett át-  
adja bókijait a szerzőnek is legújabb diada-  
láért, melyet oly méltán megérdemelt. Gazu-  
suzoz ennek vagy annak az öreg urnak, a ki-  
nek nagy befolyása és férjhez menendő lánya  
van, s ha ez az ur gazdag is, rögtön kijelenti

életelvét, hogy ő pénzért nősilni soha nem  
fog; kíséri a házi kisasszonyt zongorán, ha  
t. i. van, nem zongora, hanem kisasszony, mert  
zongora minden jó családban találatik, s  
hizelgő megjegyzéseket tesz Ella nagysám  
hangjának kellemes timbre-jére és tiszta in-  
tonatiójára. Mond bókókat, szopogat édessé-  
geket és végül esetleg meg is marasztatja  
magát egy kedélyes kis soupéra, melyen  
csak is néhány bizalmas ismerős vehet részt.

11 óra tájban számtalan kézesök és haj-  
bókólassal elbucszuk, a kapuban összeszedi  
a házimestert, hogy oly soká megvárakoztatta  
s ad neki 5 krajczárt; utközben bemegy a  
Koronában vagy a Központiba, hol véletlenül  
találkozik ezzel meg azzal a pajtásával; ő-  
szerveződnek s vagy kártyához ülnek vagy  
egy kis muriba keverednek. 3 óra tájban,  
mint tisztességes emberek abban hagyják a mu-  
latságot; mennek ki erre, ki arra; ő is  
egy kis mámorral a fejében dudolva baza  
megy, nagy jó kedvvel lefekszik s reggel  
— 8 és 12 óra között — kegyetlen keserves  
hangulatban ismét felkel s újra kezdi, a mit  
előttevaló nap végén csinált.

Ime itt van ő; hogy ki, ne kérd; egy  
a sok közül. Valódí pesti fiatal ember, a ki-  
nek nincs nagyon sok pénze, de nagyon ke-  
vés sines; esse is van, habár nem annyit, hogy  
több is ne lehetne; valami sokat biz ő nem  
tanult, de tud annyit, a mennyi neki épen  
elég; nem igen ambiciozus, de annyit elvár  
az élettől, hogy őt eltartsa a nélkül, hogy ma-  
gamagára sok gondot kelljen fordítania; nem  
valami ő s római karakter, de ha a tyuk-  
szemére hágsz, bizony mondom tenéked, hogy  
levágja a filed; nincs annyi adóssága, hogy  
föbe löjje magát, de van annyi, a mennyi  
becsületére válik bárkinek még Pesten is;  
hanem ezzel ugyan nem sokat törődik, miért  
is, mikor nála is megvan az eshetőség, hogy  
elvesz egy dús gazdag leányt, a mire, bolond  
volna, ha nem számítana, legalább a saját  
életphilosophiája szerint.

Szóval valódí pesti fiatal ember.  
Discret.

éretlen-  
le a jöv-  
jék meg  
az első  
nők töm-  
követke-  
15—16  
nyerő k  
rendőrsé-  
kefés se  
házasság  
után elt-  
bün. Sz  
csétlen  
tulajdon  
az nem  
toltak,  
reket. A  
talan, m  
hatóság  
bünhőde  
arról az  
dr., nag  
kében  
legujab  
uoh Lő  
zottság  
miniszte  
dr., mű  
mester,  
sz. ká  
vasut,  
viseleté  
gely, G  
és Hav  
rándult  
hogy a  
résztint  
melyek  
modern  
rint át  
beható  
zottság  
tudomá  
fejteget  
sének s  
tett in  
egyev  
letek f  
határoz  
tésére.  
A bizo  
tározat  
fel, ho  
egyik  
kedni a  
folytár  
miatt  
előmu  
folyik,  
a b. u  
ségét  
óriási  
b-nyja  
rülme  
áradás  
széke  
hova s  
egy n  
luból.  
nyogh  
Kálmá  
kiterje  
pontoz  
által,  
bíró m  
tézked  
mosan  
utóbbi  
meg a  
napon  
valam  
udvari  
ládnór  
ládnór  
udvar  
meg a  
leszne  
polgár  
lés ke  
lesz, s  
14-én  
lesz b  
talab  
fogad  
ban k  
nul ál  
lépes  
szaki.  
ben s  
erőp  
A bü  
ség fi  
melt  
s ott  
persa  
megh  
már é  
midőn  
frakk  
Késle  
fel m  
— A  
kiejté  
hozza  
kétség  
fogad  
hogy  
szobá  
magál

életlenek, melyről erőszakos kezekkel tépik le a jövőt eltakaró leplet; s nem gondolják meg, hogy ugyanez már megtették az első lépést ama sikamlós uton, mely a nők tömkelegébe vezet. Erről tanuskodik a következő eset is. Egy téglási illetőségű 15—16 éves, jó családból származott, megnyerő külsejű leányt fogatott el tegnap a rendőrség, ki egy rovtól életű, dologkerülő kefék segéd hálózába kerülve, azzal tiltott házassági viszonyban élt. Ez első bal lépés után elmaradhatlan következményül jött a bűn. Szorult anyagi helyzetük azon szerencsétlen gondolatra vezérelte őket, hogy a ház tulajdonos szobáját kirabolják; mit — midőn az nem volt otthon — végre is hajtottak, elrabolva tetemes összeget érő ékszereket. A megkárosult gyanúja nem volt alaptalan, midőn őket elfogatta, a mennyeiben a hatóság előtt bevallák tettüket. Most várják bűnhődésüket.

**Püspökfürdő.** Megemlékeztünk már arról az actióról, melyet Schlauch Lőrincz dr., nagyváradi püspök, a Püspökfürdő érdekében kezdeményezett. Erre a következő legújabb hírt közlik Nagyváradról: A Schlauch Lőrincz dr. püspök által összehívott bizottság: Weber műszaki főnök a vallásügyi minisztérium képviselőjében, Lengyel Béla dr., műegyetemi tanár, Sal Ferencz polgármester N. Váradi képviselőjében, Zajmay sz. káptalan, Szahender, a belényesi vasut, Kis Elek főszolgabíró a megye képviselőjében, Schlauch Nándor uradalmi igazgató, Gézy Lajos főtitár, Algar műépítész és Hoványi Ferencz dr. főorvos, jan. 22-én rándult át László (püspök) fürdőbe, részint, hogy a gyógyhely mai állapotát megvizsgálják, részint, hogy azon teendőket feltevésekkel, melyek által a nagyhatású gyógyfürdő a mai modern kívánalmaknak megfelelően és a szerint átalakítások. A helyszínen teljesített beható és részletes megvizsgálás után, a bizottság különösen Lengyel Béla dr. alapos és tudományos érvekkel támogatott hosszabb fejtegetése után, egyhangulag a fürdő emelésének szükségét mondta ki, azon Weber által tett indítvány hozzáadásával, hogy minden egyes forrás vízmennyisége feleendő, az épületek felmerendők, a magassági pontok meghatározandók. A részletes program elkészítésére szűkebb körű bizottság küldetett ki. A bizottság által tett megállapodások és határozatok azon alapos reményre jogosítanak fel, hogy a Lászlófürdő mihamarabb hazánk egyik legkiválóbb gyógyfürdői közé fog emelkedni Schlauch püspök kezdeményezése folytán.

**A Berettyó mellékét** a roppant hőtömeg miatt árvízveszély fenyegeti. A védekezési előmunkákat már most lázas tevékenységgel folyik, melyben egy a Berettyó-társulat, mint a b. ujfalu főszolgabíró, kinek 13 nagy községét fenyegeti egy esetleges Berettyó áradás, óriási buzgalmat fejt ki. Nagyban nehezíti a b. ujfalu főszolgabíró helyzetét azon körülmény is, hogy a járás még a Sebes Körös áradásával is érdekelve van, még pedig a székhelytől 40 kilométernyi távolságban, hova az idő enyhültével várható rossz útban egy napi fuvarozás után juthatni el B. Ujfaluból. Felfogva e helyzet aggasztó voltát Szunyogh Loránd főszolgabíró megkereste Órley Kálmán megyei t. főjegyzőt, ki csökmői nagy kiterjedésű gazdálkodásával éppen e távolság ponton van érdekelve a Sebes Körös áradása által, hogy addig is, míg e helyre a főszolgabíró megérkezhetik, a rendőri tehatalmu intézkedéseket tegye meg egy esetleges rohamosan jövő árvíz alkalmával.

**Az udvar Budapest.** Az udvar legutóbbi megállapodás szerint febr. 9-én érkezik meg a fővárosba s febr. végéig marad itt. E napon érkezik meg a király és a királyné, valamint Mária Valéria főhercegnő, a nagy udvari kísérettel. A trónörökös és Stefania trónörökösnek febr. 13-án követik a királyi család, melynek itt tartózkodása alatt több udvari ünnepély lesz. Február 13-án tartják meg az első udvari bált, melyre hivatalosak lesznek az arisztokrácia tagjai, a katonai és polgári előkelőségek, valamint az országgyűlés két házának tagjai. Több udvari ebéd is lesz, míg az udvar Budapestben időzik. Feb. 14-én pedig Mária-Valéria királykisasszonynál lesz bál, melyre a magyar főúri világ legfőbb nemzedéke lesz hivatalos. Az udvar fogadására a budai kir. palotában már nagyban készülnek. Fűtik az egész télen laktalanul állott termeket s már hozzá fogtak a lépcsőházaknak fogadó és táncszobáknak, délszaki növényekkel való fölékesítéséhez.

**Büvészi előadás** lesz itt Debreczenben szombaton este a Bikában. Merelli tanár európai hírvü büvész fog előadásokat tartani. A büvész előadásaira midőn föl hívjuk a közönség figyelmét, feljegyzünk itt egy esetet az ő múltjából. Merelli 1878-ban Perzsiaiban utazott s ott abban a szerencsében részesült, hogy a persa sahnak egy udvari ünnepélyére meghívták. Az udvar nagy része együtt volt már és kíváncsian várták a történeteket, midőn egyszerre az ajtó föl tárult és Merelli frakkban és fehér nyakkendővel belépett. — Késlekedése okául a rossz időt és azt hozta fel mentesgél, hogy kocsit nem kaphatott. — Alig hogy Merelli egy-két szót kiejtett, a sahn fölállott és közel lépve hozzá, mérges tekintettel mérte végig. Merelli kétségbeesve az általa előidézett kellemetlen fogadtatáson, szeméit földre sítve észrevette, hogy a nagy sietségben elfelejtette az előszobában egyik sárczipóját levetni. Gyorsan magához térve, lehúzta a lábán levő sárczi-

póját, kinyitá az ajtót és azt mondá: „Mars ki!” Es a czipó megértette gazdája szavait, mert gyors tempóban czammogott ki az ajtón, a melyet a büvész utána gyorsan bezárt. A sahn a büvész által előidézett jelenten annyira meg volt lepelve, hogy az előadás végén Merellinek emléklép egy gyémántokkal kirakott mellit ajándékozott.

**Biharmegyei hírek.** XIII. Leo pápa egy—egy példányt küldött Nagyváradra 50 éves jubileuma emlékére vert ezüst érmekből Des Escherolles Kraspér Sándorné, Sal Ferenczné, Kunyhósi Jánosné, dr. Sipos Arpádné és Lakatos Károlyné urhölgyeknek, kik a nagyváradi katolika nők jubilaris ajándékai gyűjtése körül fáradoztak. — Margittán a hó 22-én takarékpénztár alakult. Az igazgatók elnökévé Haas Róbert uradalmi igazgatót, alelnökévé Lovász Gábor főszolgabíró választották meg. — J a g y z ö k b á l j a B. Ujfaluban. A biharmegyei jegyzői egyesület jövő február hó 11-én táncestélyt rendez a b. ujfalu város házában. A bál tiszta jövedelme az országos jegyzői árva-ház alapjául fog fordíthatni. A múlt évben ugyan e célra több mint 500 frtot jöve delmezett a b. ujfalu bál. A rendezés élén ismét a b. ujfalu főszolgabíró, Szunyogh Loránd főszolgabíró és Nagy Márton t. főszolgabíróval, valamint a járás jegyzői kara áll, Juhos Ferencz egy. elnök és Kerekes Gyula egy. főjegyzővel.

**Csak öt krajczárral** naponként főzhet mindenki a valódi, Brandt Riek gyógy-szeres-féle svájci labdacok használatának költségeit, s mindenki meg fog győződni, — hogy a romlott étvágy, savanyu felbűvés, felfuvarodás, székrekedés bajjaiban s aranyeres bántalmaknál stb. kellemesebb, biztosabb s olcsóbb házi szer nem létezik, mint a majd minden gyógyszer-tárban egy dobozzal 70 kr-ért kapható Brandt Riek gyógyszerész svájci labdacai.

### A közönség köréből.

Egy idő óta veszedelmes vállalat a Nagy-uj-utczán járni. A Bikaszálloda hátsóudvara környékén különösen esténként seregesen gyűlnek össze kisebb és nagyobb korbórló ebek s megfélemlítik az arra menő gyermekeket és nőket. Ugy látszik a rendőrség figyelmét mindeztől kikerülte a kutya-uraknak ez a gyűlése, a mely pedig a közbátorság érdekében szétüzent volna, akár egy lázító szociálista meeting. Kíváncsod, hogy vagy a szálloda bérleje, vagy a rendőrség véget vessen ennek a kellemetlen állapotnak.

Egy nagyujtcai lakos.

### S z i n h á z.

**Lászné Etel** asszony, színtársulatunk derek drámai művésznője, tegnap tartotta jutalomjátékát, kiváló érdeklődés mellett a nagy közönségnek. Színe került a rég nem látott „T o l o n c z”, fellépett a darabban Kerekes Géza ur is, a „Villám” szerkesztője, mely körülmény maga is érdeket költözött az előadásnak. Lászné, ki Ördög Sárát személyesítette, a közönség részéről meleg ovációban részesült. A taps egyaránt hangzott fölszint, páholyok és karzatokról. Diszes babérokosorút is eresztettek alá a zsinórpadról, melyen sötét bordeaux selyem szalag csüngött alá. Kapott azonkívül művésziessen összeállított virágokból készült kosarat. Ez bizonyára azt jelképezte, hogy mikor Lászné a kedves, tisztelt művésznő kéri a közönség elismerését, akkor ő sohasem kap — kosarat.

Az estén másik központja volt az érdeklődésnek Kerekes Géza ur, mint műkedvelő. Az bizonyos, ha a színlapra fel nincsen írva, s nincs jelezve szereplése, első megjelenésekor senki sem fogta volna rá, hogy ő Kerekes Géza. Mozdulatainak biztonsága s általán az ügyesség, a nyugodtság, melylyel a színpadon mozog, rutinizott színészre vallott. De ez is bizonyos, hogy ha nem küzd azzal a retentív rekedtséggel Kerekes Géza ur, oly hatást ér el, minőt műkedvelő ritkán produkálhat. Különben ő is osztozott Lásznével a tapsok és koszoruban. Kapott egy eleven virágokból kötött csokrot, továbbá csinált nefejeits virágokból font koszorút. Selyem szalagján követező felirat volt olvasható: „K e r e k e s G é z a n a k. M. G.”

A mi az előadást illeti, arról nem mondhatjuk a legjobbat. A czimzerep személyesítőjére, Megyaszy kisasszonyra, sehogyssem illet szerepe. A „Toloncz” hoz nem a hősnő páthosz és gesztusa kell, hanem egyszerű, — közvetlen játék. Csak jobb szeretjük mi őt Kandi Margitban látni már, mint Angyal Liszkában. — A t ö b b i s z e r e p l ö k: Halmai, mint Kontra Fridolin, s Rónaszéki, Rónaszékyné, Nagy Katicza, mint a falusi zsidótársadalom képviselői többé kevésbé segítették elő a darab sikerét.

**Színházi hírek.** \*Pénteken tartatik meg P ü s p ö k i Imre jutalomjátéka, mely alkalommal Jókai mulattató bohóság, a „B o l o n d o k g r ó f j a” kerül színe. — L o c s a r e k n é, vagy igazabban mondva: a mi kedves, kiadhatatlan kedélyű L o c s i n é n k jutalomjátéka a jövő héten csütörtökön kerül színe. A kedves komikáné már azzal is megnyerte a közönséget, hogy jutalomjátékára „Angol”-ot választotta, melyben A m a r a n t h e - o t fogja játszani. Játsszik a darabban Halmainé és Margó Célia is, az előbbi

L' A n g e kisasszonyt, Margó Claret fogja személyesíteni.

**Kedden és Szerdán** a jövő héten három mulattató vigjáték kerül színe. A három vigjáték következő: „M á r k é s ő”, szerzője Verő György, színtársulatunk rendezője, továbbá Kerezag Vilmos darabja: „K i s m a m a.” Végül pedig Szabolcsi Lajos, lapunk volt munkatársának kacagató bohózata, a „P o l g á r t á r s” fog adni.

## CSARNOK.

### Az egészségügy haladása.

Irta: Dr. Tihanyi Sámuel.

(Folyt. és vége.)

A himlő oltás kérdésében egyöntetű nézeteket lehetett hallani, oltás ellenségről szó sem lehetett, általánosan elismerték, hogy a vaccinatió és raevacinatió, a variola mérgek ellen hatalmas védelem és hogy vacináltak himlőbeni megbetegedése csak felette kis perczenyi esetben halálos. Hogy a vaccine csak 7,—10. évig nyújt a himlő ellen védelmet, miért ezen idő lefolyása után a raevacinatió okvetlenül szükséges. Legelőszérűbb nek találtatt az eredeti tehénnyirk beoltása; a karról karra való oltás kerülendő. Arról is volt szó hogy protola szükséges, hogy a vaccinatió illetőleg revacinatió biztos eredményű legyen, a száma nézve biztos megállapodásra nem jötték; Dr. Szilienfeld fejtegetései után kimondattott, hogy a vaccinatió a gyermek szervezetét kell tekintetbe venni, így erős gyermeknél több protola létrejövelel lehet eszközölni, gyenge, vézna gyermeknél azonban egy pustulának létrejövetele is elégséges, legfeljebb 1,—2. hét lefolyása után ellenőrzés s z e m p o n t j á b ó l újra oltást lehet eszközölni illetéknép eljárva, az eredeti nyirknek tulságos reakciója a szervezetre elmarad. Végül egyhangulag kimondja a Sectió, hogy az összes államokban a kényszer oltás és újra oltás hozassék be.

Az ivóvíz kérdésében következő tétetek fogadtattak el. Bárha nincsenek határozott bizonyítékok arra, hogy az ivóvíz inficiálása, a cholera, illetve typhus járványok terjedésére okozatos befolyás gyakorolna, de miután egyes esetekben a lehetőség és valószínűség e mellett szól: az infektio ez oldalról való elhárítása céljából, kötelesség arról gondoskodni, hogy teljes elzárás által a kutak a beszenyezéstől védelmenek meg, különösen kizárassék azon lehetőség, hogy a kutak az árnyékszekérekkel bármikép közlekedhessenek. A hol csak lehet, a kutak központi vizellátás által pótolandók. (A Cholera és Shypus.)

Végre elérkeztem az általam utólsónak jelzett témához t. i. a titkos szerek kérdéséhez. Jelentésemben e kérdést több a congressuson tárgyalt kérdések itteni mellőzésével csak azért érintem, mert egyetlentek e kérdés, egy tisztelt tagtársunk által beadott indítványa folytán közelebről érdekl.

Mint előre látható volt, ezen tárgy, dacára annak, hogy mondhatni rákfenéje a közegészségügynek és dacára annak, — hogy többé kevésbé a congressusi tagok mindegyikében bizonyos érdeket gerjesztett, ugyszólván mostoha gyermekként szerepelt a congressuson. Csak egy referens Dr. Kratschmer es. k. törzsorvos jelentkezet ezen téma megbeszéléséhez. Már ugyan azon körülmény, hogy a congressusi vezértitkárságnak szorgos és kérelmező utánlátása dacára nem sikerült ezen téma referálására többet egy referensnél találhatni, holott más témához tömegesen jelentkeztek referensek, eléggé fényt derít azon körülményre, mennyire kerül már ezen darázs-fészek czéltalan bolygatás. Nem új ezen téma, nem is ismeretlen, számtalanszor és kimerítően tárgyalták már azt érdekel, avatott és beavatatlan körökben de most már kerülnek annak tárgyalását, mivel ezen rákos baj legelkeseredtebb elleneit is, azon nyomasztó és lesújtó érzés fogta el, hogy hiába való a küzdelem, megfoghatatlan és legyőzhetlen elemek ellen, oly óriási elemek ellen, melyekkel szemben korunk általános hygénikus műveltségi foka eltörpül.

E nyilvánvaló, a társadalomra veszélyt-hozó baj kiirtására számtalan kísérletek tettek, a szó eredménytelenül hangzott el, az ellene irottak számba se vétettek. Az utolsó években alig tartott gyógyszerészegyleti gyűlés, melyben ezen téma mindent kizárólag vagy mint hézagpótló ne tárgyalattott volna sőt orvosi egyletek is felvették gyűléseik tárgysorozatába. Appelláltak az intelligencia, az ethi pa a morális és mascirális érzelmekre megtámadtak tudományos szempontból, harezóltak ellene a guny, a megvetés, a neveltségessé tétel fegyverivel mindhasztalan! még annyit sem értek el, hogy a titkos szerek használatát, ezen elementaris hatalmat csak némiképp is csökkentesék volna, nőtön nőt és haladt tovább.

Azon kérdésre, mi lehet ezen meddő harezak az oka, könnyű a felelet és az következő:

Ha valami ellen hiába küzdünk ugy szóval, mint literarice rengató szül meg bennünket, azután az ami ellen küzdöttünk, vesztit az értékből, sőt mi több undorral fordulunk el tőle, kerüljük.

Ezen ránk elszomorító phasisba lépett a titkos szerek elleni küzdelem kérdése is. Jelenlegi viszonyainkhoz mérten ezen téma ki van merítve, csak akkor lép majd új phasisba, ha a már eddig sok oldalról ajánlatba hozott óvintzések, bárha részben is, törvényileg

sanctionáltattak és azok, eredményét láthatjuk.

A congressus elfogadta a referens által megállapított pontokat, nevezetesen:

A titkos szerek elárúsítása és alkalmazása, minden tudományos alapot nélkülöz, socialis baja korunknak. A titkos szerekkel való szédelgés félrevezet, megcsalja a közönséget, mi több, károsítja annak egészségét; ezen okból, morális, nemzetgazdasági és orvosi rendőri szempontból, azok elárúsítása társadalomunk aggasztó bajának tekintendő.

A titkos szerek használatát az ellene küzdő érdekeltségek körök nem képesek megsemmisíteni, de csökkenteni sem, mindaddig, míg a kormány törvényhatóságilag nem nyújt segítséget.

A titkos szerek létének alapfeltételei, megsemmisítése céljából az hogy a kormányoknak oda kell törekedni és arra fölkendők, hogy a) a hygénia népszerűtessék a közegészségtan általános tanítása által b) hogy a gyógyszerészet korszerű reform által szabályoztassék, c) hogy oly törvények hoztassanak, melyek a titkos szerek hirdetésit, elárúsításait szigoruan tiltják.

Midőn ezen utolsó pont ismertetésével jelentésemet tisztelettel bezárom, azon reménynek adok kifejezést, hogy utjonnan feléledt egyetünk, a közegészségügy cultiválásit is magasztos feladatául fogja tekinteni és oda fog hatni, hogy hygénicus kérdésekben, tekintélyes szavát érvényre juttassa, mint azt most először, a kórház építése kérdésében teszi. —

## DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Holnap, csütörtökön, 1888. jan. 26-án, új betanulással másodsor:

### Petard király udvara.

Nagy operette 3 felv.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos  
Vértési Arnold.  
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Mindennemű

## száj- és fogbajokat

kezel, valamint

### odvas fogakat

és

## fogtöveket

(fájdalom nélkül érzéketlenítés által)

távolít el,

fozokat tüm és műfog betéteket eszközöl

## Dr. TIHANYI SÁMUEL

rendelő óráiban (reg. 8—9-ig, d. u. 2—4-ig.)

## Hirdetés.

Mltgos Gróf Zichy Géza urnak a hosszú-pályi-i határban az ugynevezett „S z a b ó t i s z t a”-i birtokán lévő öreg szália erdeje szabad kézen eladó, — az erre vonatkozó feltételek, s illetve a levágandó fák vételára felől tudomás szerezhet Nemes Kálmán ügyvédnél Debreczenben Battyáni-utca 2160. sz. a.



## A BIKÁ

disztermében

szombaton, január 28-án

csak egy nagy

fényes előadást tart

az ujkor egyik legnagyobb büvése gondolat olvasó és antispiritista

CHEVALIER MERELLI,

FROU-FROU a párisi királypalota festő-

nőjének szives közreműködésével.

Fellépte az indiai fakirnő

DAMJANTE TREBELLINNEK.

Frou-Frou 15 perec alatt egy o'ajfestményt készít szép aranykerettel, mely a közönség közt kisorsoltatik. Minden látogató egy ingyen sorsjegyet kap. Bővebet a falragaszok.

Helyárak: Zártasék első négy sorban 1 frt 50 kr. 5—10 sorig 1 frt, a többi sor 70 kr. Álló hely 40 kr. Karzat 20 kr.

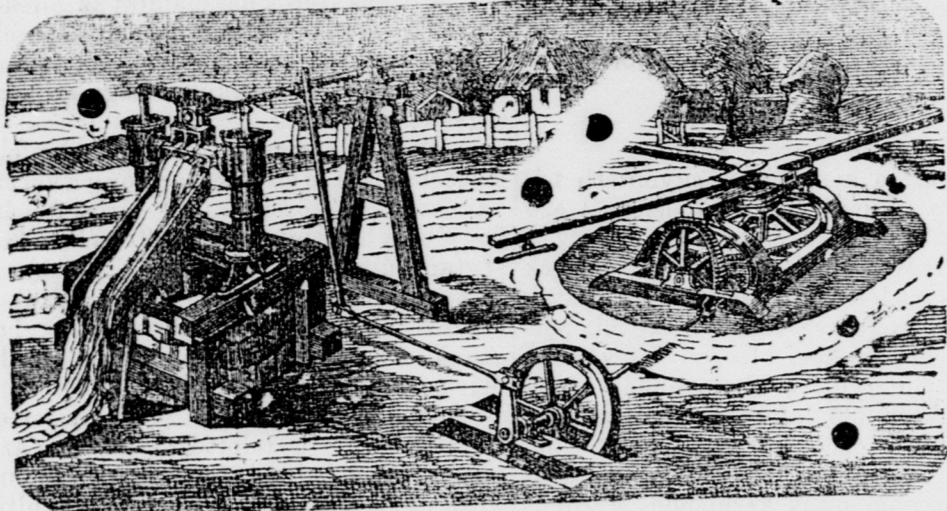
Jegyek előre válthatók Csáthy Károly urnál és este a pénztárnál.

Kezdeté 8 órakor.

Alapított 1858-ban.

# W A L S E R F E R E N C Z

**első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és érezöntődéje**  
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.



Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet  
**kutakban és mindennemű szivattyukban**

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technical alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

**KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK**  
felszerelésére

**szagmentes ürszékek**

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.  
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten köldetnek.

**EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.**

**MOSER S. Eszterházy herceg volt uradalmi orvosa.**

## É L E T - E L I X I R .

Egy félszázadon át, embereken és a természetben tett gyakorlati tanulmányozás után sikerült „Élet-Elixir“-emet összeállítani. Számítlan barátaim és betegeim, kiknek alkalmuk volt Élet-Elixirem bámulatos csodás hatásáról meggyőződni, felszólítottak, hogy lelkiismeretlenséget, sőt vétket követnék el az emberiségen, ha kitűnő orvosi szeremet tőle megvonám. Ez által ösztönözöttem, de inkább lelkiismeretem meggyújtásául kötelességemnek tartom „Élet-Elixir“-emet ezennel a nyilvános forgalomnak annál is inkább át szolgáltatni, miután tiszta meggyőződésem, hogy ez által az emberiségnél maradandó emléket hagyok magam után.



„Élet-Elixirem“ már rövid használat után, a legmeglepőbb, leghatásosabb és legjobb sikert eredményezi; kitűnő jónak bizonyul általános elgyengülésnél, az idegek elernyedésénél, vérszegénységénél, mell és gyomor-fájdalmaknál, hemoroidoknál, szorulás és májbajoknál, étvágy- és almatlanságnál.

Naponként használva „Élet-Elixir“-em mentő-szer minden betegség ellen; bámulatos hatásával az előbbi természetes erőt ismét helyre állítja, felvillanyozza az életszellemet, élesbíti az eszméket, nyomtalanul eltávolítja az idegek rezgését, gyengíti a köszvény (podagra) fájdalmait s elhárítja ennek benyomulását a belső bélrészekbe. tisztítja a gyomrot benyákosodó nedvektől, melyek emésztési nehézséget, fejfájást és gyomorémelyést szólnak, egyszóval leküzdöi a legtöbb betegségeknek biztos forrását. Eltávolítja bélgörsöt a gyomorban, jökedvre és derűtségre ábraszit; elhárítja egy óra alatt az emésztéhienséget; megátolja a szívbetegségeket; tisztítja a vért és gyógyít minden hideglelést már a harmadik dosisnál.

„Élet-Elixir“-em a legjobb szer gyengeség, éapadtság és görvélyesség (Skropheln) ellen; egy kitűnő szer emésztési nehézségeknél, hányásoknál, gyomorgöres és gyomorhévnél (Sodbrennen).

### Szenvedő Emberek!

Csak egyetlen egyszer rendeljétek meg „ÉLET-ELIXIR“-emet és győződjétek meg ezen szer kitűnőségéről és előre is biztosítlak titeket, hogy „ÉLET ELIXIR“-em minden háznál nélkülözhetlen lesz. Az Élet-Elixir csakis egyedül nálam kapható: Budapest, VI., gyár-utca 37. sz.



**Moser S.** Eszterházy herceg volt uradalmi orvosa.  
Egy párack ára használati utasítással 2 forint 50 kr. o. é.  
A szétküldés, az összeg előleges beküldése vagy utánvét mellett a világ minden irányában pontosan eszközöltetik.

**UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.**

## A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel  
gazdagon felszerelt

# KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áraikon állittatnak ki.

**VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.